

Nezgode v kmetijstvu

Nezgode na kmetiji se ne dogajajo samo s traktorji. Tudi začasni ali delni pokrovi oziroma delno odprti jaški so tveganje za nezgodo.

Spletna stran Evropske agencije za varnost pri delu (OSHA) objavlja tudi informacije za večjo varnost kmetov pri njihovem delu. Kljub vse manjšemu številu ljudi, ki se v Evropi ukvarjajo s kmetijstvom, ima ta dejavnost še vedno eno izmed najvišjih stopenj nezgod od vseh gospodarskih dejavnosti. Glede na razpoložljive podatke Eurostata za 15 starih članic EU je v obdobju 2000 – 2003 zaradi nezgod pri delu v kmetijstvu umrlo kar 2473 delavcev. Hkrati pa manj kot tretjina delavcev v kmetijstvu meni, da so zelo dobro obveščeni o tveganjih pri delu, kar je najmanj od vseh sektorjev.

OSHA na svoji spletni predstavlja tudi primere, kako je mogoče uspešno zmanjšati nezgode na kmetijah. Med predstavljenimi temami so kostno – mišična obolenja, transportna sredstva na delovnem mestu, nadzemni električni vodi, nevarne snovi, biološki dejavniki in tveganja, povezana s hropom pri delu.

Slovenski Zakon o varnosti in zdravju pri delu iz leta 2011 pokriva tudi zahteve za zagotavljanje varnosti in zdravja pri opravljanju kmetijske in gozdarske dejavnosti. Zakon opredeljuje tri skupine kmetij: To so delodajalci – kmetije z zaposlenimi delavci, samozaposleni kmetje in ostali – kmetovalci v prostem času. Kmetovalcev v prostem času naj bi bilo največ – okrog 50 tisoč. Zakon o varnosti in zdravju pri delu jih ne zajema, saj opravljajo v osnovi druge nekmetijske dejavnosti. Prvi dve skupini (zaposleni delavci na kmetiji in samozaposleni na kmetiji) pa morajo ob svoji kmetijski dejavnosti upoštevati tudi Zakon o varnosti in zdravju pri delu. Dobro pa je, napotke za varno delo upoštevajo vsi delujoči v kmetijstvu.

TVEGANJA ZA VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Izvajanje delovnega procesa v kmetijstvu predstavlja stalno pojavljanje tveganj, ki lahko v večji ali manjši meri vplivajo na varnost in zdravje delavcev, ki delo opravljajo, pa tudi drugih oseb, ki so tako ali drugače prisotne v delovnem procesu. Delodajalec mora tako zagotavljati varnost in zdravje pri izvajanju delovnega procesa. V ta namen mora izvajati ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev ter drugih prisotnih oseb.

NEZGODE PRI DELU

Nezgoda pri delu v kmetijstvu je opredeljena kot nepredviden oziroma nepričakovan dogodek na delovnem mestu ali v delovnem okolju, ki se zgodi v času opravljanja dela ali izvira iz dela in ki povzroči poškodbo delavca. Delodajalec mora inšpekciji dela takoj prijaviti vsako nezgodo pri delu s smrtnim izidom oziroma nezgodo pri delu, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni ter kolektivno nezgodo.

PRIJAVA NEZGODE – POŠKODBE PRI DELU

Prijava (formular) vsebuje podatke v nezgodi udeležene delavca (ime in priimek, spol, državljanstvo, EMŠO oziroma datum rojstva, zaposlitveni status, vrsta zaposlitve, delovni čas, poklic, ki ga opravlja, dejavnost v času nezgode, koliko ur je delal ta dan pred nezgodo, vrsta poškodbe, materialni povzročitelj nezgode, oblika in način poškodbe, poškodovani del telesa, nudenje prve pomoči), podatke o delodajalcu (naziv, naslov, matična številka, šifra dejavnosti, registrska številka in število delavcev), podatke o nezgodi (skupno število delavcev, udeleženi v nezgodi, datum prijave in datum nezgode, ura nezgode, kje se je nezgoda pripetila, kraj nezgode, delovno okolje, de-

lovni proces, vzrok in kratak opis nezgode), podatke o prijavitelju (ime in priimek ter telefon, delovno mesto, ime in priimek odgovorne osebe delodajalca).

Inšpektorat Republike Slovenije za delo kot upravljavec evidence obdeluje podatke iz evidence prijav zaradi spremljanja in analize vzrokov nezgod s smrtnim izidom, nezgod, zaradi katerih je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dneve, in kolektivnih nezgod, zaradi načrtovanja politike preprečevanja nezgod in bolezni ter zaradi statističnih namenov.

Prijavljene nezgode v kmetijstvu v Sloveniji v letih od 2005 do 2015. Vir: mag. Irena Kastelec, Pregled najpogostejših vzrokov za nesreče v kmetijstvu in gozdarstvu, posvet Varnost pri delu na slovenskih kmetijah, Grm, 13. 6. 2016

Leto	Prijavljene nezgode v kmetijstvu		Število vseh prijavljenih nezgod v kmetijstvu
	smrtne	hujše	
2005	/	2	64
2006	2	/	74
2007	1	7	93
2008	1	3	86
2009	/	3	94
2010	/	8	71
2011	/	3	59
2012	/	4	61
2013	/	1	54
2014	/	/	44
2015	/	1	46
Skupaj	4	24	746

NEZGODE NA DOLENJSKEM

Bolj podrobno bomo prikazali podatke o nezgodah iz Dolenjske. Podatke nam je posredovala KGZ Novo mesto, kjer tistim, ki to želijo pomagajo izpolniti Prijavo nezgode – poškodbe pri delu. Analizirali smo 32 prijavljenih nezgod, ki so se zgodile med leti 2009 in 2021. Seveda so nekateri lahko svoje poškodbe pri delu prijavili tudi sami ali s kakšno drugo pomočjo. Ne glede na to, nam tudi ta analiza pokaže neke trende pri teh nezgodah.

Med poškodovanci prijavljenimi s pomočjo KGZ NM je bilo 20 moških (62,5 %) in 12 žensk (37,5 %). Vsi so bili slovenski državljani. Vsi so bili zaposleni in to za nedoločen čas in za polni delovni čas. Po poklicu so bili kmetovalci. Skoraj vsi so imeli poškodbo na delovnem mestu, le eden na službeni poti. Štirje so imeli lažjo poškodbo, 28 poškodovancev pa težjo. Vsem je bila nudena prva pomoč, prav tako so bili vsi na bolniškem staležu 4 dni ali več.

Največ poškodovanih (38,7 %) je bilo starih med 41 in 50 leti. Sledila je skupina ljudi s 35,5 % deležem in starostjo med 51 in 60 leti. Tretja skupina s 16,1 % pa so bili poškodovanci v starosti med 31 in 40 leti.

Največ nezgod (28,1 %) se je zgodilo po sedmih urah dela. Opa-

Tudi na senikih oziroma sušilnicah za seno je potrebno upoštevati ukrepe za varno delo! Ostri in dolgi vijaki so lahko hitro tveganje za malo višjega človeka.

ziti je trend, da se je večina poškodb dogajala po že opravljenih večjih urah dela na tisti dan. Največ nezgod (po 15,6 %) se je zgodilo med 11. in 12. uro in med 16. ter 17. uro.

Po naravi poškodb pa je bilo največ (28,1 %) poškodb v obliki zaprtih zlomov, sledili so odprti zlom s 25 % deležem, na tretjem mestu pa so izvini in nategi s 15,6 % deležem. Največ je bilo poškodb skočnih sklepov (18,3 %). Sledile so poškodbe prstov roke s 15,6 % deležem. Enak delež so imele tudi poškodbe noge, vključno s kolenom.

Kot delovno okolje je pri teh poškodbah imelo največji delež področje živinoreje (21 poškodb oziroma 65,3 %). 18,8 % nezgod se je zgodilo v poljedelstvu, in 9,4 % na gozdnih površinah.

Kot delovni proces je živinoreja opredeljena s skoraj 60 %. Kot specifično aktivnost v času nezgode je 21,9 % nezgod opredeljeno kot delo z ročnim orodjem. Sledi ročno prijemanje, grabljenje, pomikanje itd. z 12,5 % deležem in v enakem deležu še ročno prenašanje.

Kot vzrok nezgode je 15,6 % poškodovancev navedlo popolno ali delno izgubo nadzora nad strojem, opremo ali živali. 9,4 % poškodovancev pa za vzrok nezgode navajajo zdrsi ali padeci. Kot materialne povzročitelje nezgod poškodovanci navajajo tudi živali.

ZA KONEC

Nezgode se v kmetijstvu ne dogajajo samo s traktorji. Do nezgod lahko pride dejansko pri vseh dejavnostih v kmetijstvu zaradi zelo raznolikih vzrokov. Delo moramo zato opravljati varno in ob upoštevanju pravil.

Tomaž Poje

topla Zanesljiv štart v letošnjo pomlad.

ENERGIJA V GIBANJU

Prvovgradnja v traktorje Valtra in Massey Ferguson.

BIDER KMETIJSKI STROJI
DOL-SUHA 3a, REČICA OB SAVINJI
041-647-793, 03-839-18-00
www.bider.si

Puhalnik in teleskopski trosilnik sena.

Stroj za izdelavo trsk

SL 640

TS 45 TS 20

-sekalniki lesa
-peči na lesne sekance
-polži za transport sek.
-puhalnik s trosilnikom
-traktorski el. agregat
-mešalniki gnojevke
-treskalnik

Traktorski elektroagregat.

TS 4335

Narejeno v Sloveniji